

DAMUNT

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN. JULIOL 1992. Nº 14

B A M U N T

O A M U N T

REVISTA D'INFORMACIÓ LCAI

SANT JOAN (MALLORCA)

Juliol 1.992- Núm. 14

Depòsit Legal PM-673-1.99

Domicili:

Major, 68

07240 Sant Joan (Mallorca)

Tel. 52 61 83

Director:

Miquel Florit Huguet

Redactores-Col.laboradores:

Antoni Amengual Barceló
 Francesc Alzamora Bauzà
 Maria Alzamora Bauzà
 Antònia Barceló Costa
 Cati Barceló Roig
 Cati Barceló Rosselló
 Margalida Bauzà Bover
 Maria Català Karmany
 Guillem Company Bauzà
 Mª Monserrat Company Bauzà
 Gabriel Company Gayà
 Nino Company Perez
 Carls Costa i Salom
 Catalina Fullana Matas
 Inmaculada Gayà Maiol
 Catalina Gayà Morlà
 Catalina Jaume Ginard
 Joan Jaume Nigorra
 Joan Matas gayà
 Isabel-Mª Matas Ramis
 Bàrbara Matas Sastre
 Margalida Bauzà Mas
 Arnau Matas Maiol
 Gabriel Monserrat Monserrat
 Jaume Nigorra Estrany
 Mª Magdalena Jaume Nicolau
 Josep Estelrich Costa.

Imprès a:

APOSTOL Y CIVILIZADOR
 PETRA (MALLORCA)

Tirada: 400 exemplars

Susbscripcions: Miquel Florit

Lloc de venda: Ca Na Blanca

C O N T I N G U T

Salutació, pàg. 3

Notícies Locals, pàg.

L'Equip de Redacció.

Enquestes Gent Jove, pàg. 8 i 9

Entrevista, pàg. 10, per Cati Barceló Roig.

Poemes Gloses i Glosadors, pàg. 11 a 13, per:

Catalina Jaume de Calicant

Cati Barceló Roig

Bàrbara Matas Sastre

Emigrants, pàg. 15

Els Exploradors, pàg. 16 i 17, per Carles Costa i Salom

Entrega de blat. El "Cupo Forços" pàg. 18 i 19

Les Capelles de l'església vella, pàg. 20 i 21, per Mn. Josep Estelrich

Actualitat fotogràfica., pàg. 22

Recordant esdeveniments, pàg. 23, per Joan Jaume Nigorra.

Nota: Els escrits expressen únicament l'opinió dels seus autors, els quals es fan responsables del seu contingut.

La Redacció no s'identifica necessàriament amb el contingut dels escrits.

S A L U T A C I Ó

L'esperit i la consigna olímpica continguda en la frase " el més important és el participar", són presents aquets mes i tots els mesos de l'any.

No ens deixa el desig de millorar, encara que no ens espera'ni un podium ni unes medalles d'or, argent o bronze, ni tampoc ens decebeix veure i comprovar que alguns dels nostres "cronos" estan per davall de les nostres aspiracions.

Aquest "participar" el podem resumir:

1.- Participar en la **tasca informativa**, encara que els nostres medis, documentació i "plantilla", no ens permetin cobrir totes les informacions.

2.- Participar en la **normalització lingüística** "dins un clima de concòrdia" animant als nostres col.laboradors a què escriguin en la nostra llengua, sense "por de les faltes".

3.- Participar en la tasca de **fer poble, la qual cosa en proposarem des d'un principi.**

4.- Participar en la tasca de **deixar participar** a afeccionats i "nous valors" mitjansant les pàgines de **Damunt Damunt**, encara que el resultat final (la revista) no sigui el més perfecte i brillant, donada la heteroginitat del nostre modest equip, que té col.laboradors literaris i altres com són: correcció de textots, mecanografia, disseny, muntatge, fotografia, etc.

Desitjam a tots els nostres col.laboradors-lectors-subscriptors unes bones vacances i fins el proper mes.

Miquel Florit Huguet

PUJARA LA RECOLLIDA DELS FENS

El diari "Ultima Hora" del passat dia 11 de Juliol, publicava una crònica baix del títol "Les taxes de la Mancomunitat (des Pla) per recollida de fens es disparen", indicant-se en dita crònica que l'augment de l'impost per eliminar els residus sòlids en els municipis de la Mancomunitat des Pla suposa un augment anual de més de 18 milions de pessetes, però seguia dient que serien els Ajuntaments els qui farien front al dèficit, sense carregar-ho en els rebuts dels usuaris.

Tota aquesta puja ha vinguda motivada perquè el concessionari de la recollida dels fens l'empresa Rebalim li han pujat també el cànon on va a descarregar els residus sòlids, per haver-se tancat el "vertedero" de Son Parera de Muro, on pagaven 378 pessetes per tona i actualment n'ha de pagar 1.500 al femeter de Son Sureda Pobre de Manacor.

La Mancomunitat del Pla i el concessionari de la recollida del fens arribaren a un acord, repartint-se l'augment que fins a final d'any puja la quantitat de 16.883.113 pessetes

Els tretze pobles de la Mancomunitat aprovaren encarregar-se de la resta de l'augment, manco l'Ajuntament de Vilafranca que va votar en contra amb l'abstenció de Sant Joan.

L'augment total suposa més de 13 milions, amb un descompte. La quantitat que haurà de pagar l'Ajuntament de Sant Joan serà de 962.920 pessetes.

Que la recollida de fens serà més cara a partir del proper anys, es cosa d'esperar, davant aquesta notícia publicada en U.h., però del que si estan convençuts la gran majoria d'usuaris, és que aquets servei a més d'una gran comoditat i mesura higiènica que ha eliminat el tirar d'una manera furtiva i incontrolada els residus sòlids per voreres de camins i síquies, a més d'eliminar l'antihigiènica bassa que moltes cases dels pobles rurals tenien.

La recollida de fens és un servei imprescindible.

VISITA A CABRERA

Més de setanta santjoaners visitaren el passat diumenge dia 19 de Juliol l'Illa de Cabrera.

Totsa tornaren molt contents amb una impressió molt bona d'aquesta illa, la que fou declarada Parc natural el 1.973.

L'excursió per l'illa consistí en una visita a les runes del Castell que data del segle XIV. L'horabaixa els excursionistes pogueren nedar a les diminutes platges d'una illa que segueix sent una de les poques illes verges del Mediterrani, ja que el petit nombre d'edificacions que hi ha són en el port i són principalment la Comandància i algunes cases de pescadors.

ONADA DE ROBATORIS

El passat dia 17 de Juliol hi va haver una sèrie d'intents de robatori a diversos establiments de Sant Joan.

El presumpte lladre va intentar entrar (sense cap èxit en cap dels casos), primerament al número 27 del carrer Major, (l'antic taller dels Fidevers), després al music bar 3-2, on aconseguir obrir la finestra que dona al carrer, sense poder acabar d'entrar. Després es dirigí a les oficines de l'empresa de material de construcció "Empresa Oliver" a l'antiga "Farinera Nova", on tampoc va obtenir resultat.

On si el lladre (o lladres) va aconseguir carregar, va ser a la finca propietat de Joan Galmés, situada al camí d'en Picà on carregà de cebes.

LA MANCA D'UNA "CANTERA" DE FUTBOLA SANT JOAN.

Han estat diverses opinions expresades en la secció "Gent Jove" d'aquesta revista, on alguns dels joves entrevistats, es queixaren de la manca d'una "cantera" de futbolistes.

Són diversos futurs futbolers de Sant Joan que per la falta d'equip de benjamins han hagut d'anar a jugar amb el Petra, sent enguany el tercer any consecutiu.

Els jugadors són: Miquel Gayà (del taller), Robert Garcia (de n'Olga), Pep Florit (Boiret), Guillem Company (de n'Antoni Fc), i en Miquel Àngel Pasqual (d'En Pasqual).

Esperem que pròximament es crei un equip, on aquets a.lots hi puguin jugar a Sant Joan.

PROCESIONARIA DEL PI

Sortosament cada dia és major el nombre de persones, entitats i collectius que mostren la seva preocupació pels temes ecològics i per la protecció de l'ambient.

Per això la Conselleria d'Agricultura i Pesca com a part de les actuacions a realitzar en la campanya contra la Procesionaria del pi disposa de trampes i foremes per la captura de les papellones de la procesionària.

Les trampes, una per cada hectàrea, perquè siguin efectives hauràn d'estar colocades a principis d'Agost, permanexent en els pins fins a finals d'Octubre.

El suministre de trampes i foremes es realitzarà a través (mitjançant) de l'Empresa de Serveis Forestals de Balears, S.A. (SEFOBASA), tel. 72-28-80 de 10 a 30 de Juliol. Les trampes es subministraran al preu de 250 pessetes unitat i les foremes i boses de forma gratuïta, i es podran retirar en els següents llocs:

PALMA DE MALLORCA

Granja Experimental Agrícola

Carrer Eusebi Estada, 145

INCA

Carrer General Wegler, 130

ACAMPADA A SA DUAIA

Un nombrós grup de santjoaners, 65 en total entre al.lots i al.lotes, passaren uns dies d'acampada a SA DUAIA (Artà), sortint el divendres dia 10 i tornant el diumenge dia 12.

NOCES

El passat dia 28 de Juny, el santjoaner Gabriel Company Matas i la petrera Catalina Font Cabot es casaren a l'ermita de Bonay.

El dinar de noces es féu al restaurant Ses Torres.

Els distints actes es veren amenitzats per l'actuació de la Coral de Sant Joan, de la que n'és membre el pare del novii i per l'agrupació de ball de Petra, de la que és integrant la novia, com a balladora i en la part musical, tocant la guitarra.

Aquest matrimoni tindrà esment del negoci familiar, el Forn Company, perquè el novii ha agafat l'experiència de son pare, com a forner tradicional, a més d'haver-se especialitat en pastisseria.

Desitjam una perdurable felicitat als recents casats i un èxit en l'indústria artesana i familiar, que ja avui gaudeix d'una bona clientela.

El passat dia 25 de Juliol, s'uniren en matrimoni Joan Font Gayà i Maria Antich Gayà.

L'acte religiós es feu a l'església parroquial i el sopar de noces en el restaurant Ca'n Tronca.

La novia i el novii (segons els comentaris) formaven una parella "de cine".

Enhorabona Joan i Maria i enhorabona als pares, els nostres bons amics Pep i Maria i Pep i Teresa.

B A T E I G

El passat dia 4 de Juliol, "en una cerimònia participada, plena d'alegria i d'il·lusió gran, celebrada al temple de sant Joan" era batejada **Maria Magdalena Jaume Català**, neta del nostre col.laborador Joan Jaume Nigorra.

Les paraules entrecomillades, corresponen a un poema compost per Joan Jaume i que es va repartir entre els amics i convidats a la festa.

Enhorabona pares i padrins.

FERRETERIA DE SANT JOAN

A principis del mes de Juliol fou inaugurat un nou establiment comercial, dedicat a ferreteria-drogueria.

Situat a un lloc cèntric, en el carrer de Palma nº 17, on antigament hi va haver la botiga de l'amo Pere des Sindicat, ha estat rotulat amb l'expressiu nom de "Ferreteria de Sant Joan", que encapçalen aquesta notícia.

**CURS DE FORMACIÓ PROFESSIONAL
(PRIMER GRAU)**

Sense afagir per la nostra part cap comentari, volem deixar constància de les dades estadístiques que ens han fet arribar els responsables del curs de Formació Professional, que es va desenvolupar durant el passat hivern i primavera. Aquestes són les dades:

Totals matriculats: 35
Àrea de "Formativa Comú"- Català,
castellà i formació general:

- Aprovats.....16
- No presentats2
- Exempts.....3
- Sense constància..4
- Insuficients...10

Àrea de "Ciències Aplicades-Matemàtiques"

- Aprovats.....20
- No presentats..3
- Exempts.....3
- sense constància..4
- Insuficients...5

Àrea "Tecnològico-pràctica"

- Aprovats.....9
- No presentats..5
- Exempts.....1
- Sense constància 4
- Insuficients...16

Titulacions obtingudes

Total: 10

- Picapedrers..2
- Fusters.....2
- Electricistes1
- Hosteleria...2
- Mecànica.....1
- Auxiliar clínica..1
- Sense constància..4

EN EL MES DE FEBRER DE 1.993 COMENÇARÀ**A FUNCIONAR LA POLICIA MANCOMUNADA****DEL PLA DE MALLORCA**

El Conseller Gilet ha expressat la seva "satisfacció" per començar una experiència, "que es nova en tot el territori nacional".

La reunió entre la Conselleria Adjunta a la Presidència del Govern Balear i els membres de la Mancomunitat des Pla de Mallorca, que es celebrà el 13 de Juliol, va acordar crear una Comissió Gestora, perquè elabori un estudi de viabilitat i de necessitats de la futura Policia Mancomunada. La Comissió està integrada pels batles de Sineu, Montuiri i de Sant Joan.

La finalitat principal es subsanar la falta d'efectius de la Guardia Civil en els tretze municipis mallorquins que integren la Mancomunitat.

Altrament, n'Antoni Pasqual, president de la mancomunitat, he senyalat que "ha caigut molt bé la sentència". Va explicar que actualment són 24 els integrants de les Polícies Municipals dels 13 ajuntaments del Pla. Amb la Policia Mancomunada sols hi haurà un cos únic, que tindrà els seus efectius repartits entre els municipis membres, en funció a les necessitats de cada poble. Els integrants del nou cos duran un uniforme igual que els demés polícies municipals de Mallorca, amb un distintiu especial. Desempenyaran les mateixes funcions (vigilància de llocs públics, tràfic, etc.). A la primària, si l'estudi de la Comissió Gestora no diu el contrari, està previst incorporar 12 polícies més als 24 que hi ha ara en plantilla, encara que podrien ser més.

NOU CARTER DE SANT JOAN

El santjoaner Joan Dalmau Riutort (Verdala) es des del dia 29 de Juliol en nou carter de Sant Joan.

Joan Dalmau un professional amb bastants anys d'experiència passa a ser el carter titular, substituint a les dues simpàtiques Margalides que durant el darrer temps havien pilotat la moto groga.

NECROLOGIQUES**Joan Barceló Font (des Pujol),**

morí el passat dia 31 de Juliol. Tenia 83 anys. Era l'amo Joan des Pujol la bondat i l'honestitat personificades. Home sense falsedat, que sempre parlava amb "el cor damunt sa mà".

Descansi amb pau l'amo Joan i rebin el nostre condol la seva vidua la madona catalina i els seus fills Joan i Francisca.

Francinaina Costa Font (Carles),

morí el passat dia 1. de Juny a l'edat de 93 anys. Mare de família nombrosa, ha gaudit de veure que els seus fills i netss'han obert camí dins la vida.

Rebin el nostre condol tota la família i en especial el nostre col. laborador Mn. Josep Estelrich, fill de la difunta.

Rafel Bauzà Company (Sineuer),

morí el passat dia 1. de Juliol, a l'edat de 90 anys. Home de caracter admetent, no tingue mai problemes amb ningú.

Rebin el nostre condol n'Antonia, n'Antoni i el seu net Andreu.

Francisca Gayà Carbonell,

esposa de D. Miquel Oliver des Caldares i germana de l'apotacari D. Ramon, morí el passat dia 6 de Juliol. Tenia 72 anys. Residia actualment a S'Arenal. Dues de les seves tres filles viven a Mexic.

Rebin el nostre condol el seu marit, filles i altres familiars.

Bartomeu Pastor Perelló (de Solanda)

Morí als 76 anys. El nostre col.laborador Joan Jaume, fa un esbós biogràfic de l'amo Tomeu, en aqueixes mateixes pàgines.

Robin el nostre condol la seva vidua la madona Joana, els seus fills i altre família.

Rosa Gomis Bauzà (Parrica), morí dia 30 de Juliol. Sols tenia 58 anys. Rosa es la més jove (relativament jove) dels difunts relacionats aquest mes. Ha mort després d'una curta malaltia. El nostre condol a Josep el seu marit i als fills Francisca i Gabriel i altres familiars.

Gabriel Mas Antich (Fraró), morí el passat diumenge dia 26 de Juliol, a l'edat de 80 anys.

Gabriel Fraró de Calicant, com era conegut, era un home de caràcter bondadós, pare de família nombrosa, que va tenir 11 fills, 7 allots i 3 allotes, que han arribat a majors, a més d'una nineta que morí molt jove.

L'amo en Biel Fraró es va dedicar tota la vida a treballs agrícoles, va ser l'amic de l'amo Ramon Barceló (de Can Pirris), més tard a Calicant, per després anar a son Roqueta en el terme de Petra. Ara fa uns 20 anys, es traslladà amb tota la família de son Ferriol, on es dedicaren a l'explotació d'un hort.

Descansi en pau l'amo en Biel i el nostre condol al seus fills i filles.

Antoni Bauzà Sastre (Sastre o

Maulí), morí dia 30 de Juliol. Tenia 83 anys i era fadrí. Els darrers anys de la seva vida ha viscut ben atès pel seu germà Miquel i la seva cunyada Francisca, a la llar des Revellar.

REMIELKUR UN NIN NIGERIA A SANT JOAN

Per aquells que diuen que Sant Joan es un poble raciste, basant-se en el fet que el nostre poble es el poble de Mallorca on viven manco nombre de "foresters" (peninsulars) i que historicament no es deixà establir als descendents del jueus, diu tot el contrari l'arribada del nin Remielkur fill de la ballarina nigeriana Kubran, nin que actualment està acollit a la llar de n'Antonia Escolana i d'en Damià.

Foren moltes les mares i futures mares, que volgueren tenir en braços a n'en Remielkur, que en els seus vuit mesos, amb mirada plena de serenitat pareixia que s'hen adonava de l'interès i efecte que despertava.

COMENÇA EL CURSET DE NATACIÓ

Dilluns dia 20 de Juliol comença el curset de natació, organitzat per l'Ajuntament de Sant Joan i que té lloc a la piscina municipal.

Són setanta-sis els alumnes que hi participen i les seves edats oscil·len entre cinc i cinquanta anys.

BARTOMEU NIGORRA VICH

-Com et trobes?

-Optimista.

-On t'agradaria viure?

-París es un dels llocs que sempre m'han agradat més.

-Quina és la teva millor qualitat?

-No ho sé.

-Quin és el teu defecte més gros?

-La Timidesa.

-On passaràs les vacances?

-A sant Joan.

-On t'agradaria viatjar?

-Hawai.

-T'han dit qualche vegadauq físicament et sembles a...(un esportista famós, un presentador o personatge de Tv, món musical, etc.)?

-No, no m'ho han dit mai.

-A qui t'agradaria semblar-te?

-Chris Waele.

-Quin disc t'agradaria que et regalassin?

-M'agraden els discs de rock català.

-Quin llibre t'agradaria que et regalassin?

-"Tirant lo Blanc" de Joanot Martorell.

-L'interès que despertes, creus que és pel teu encant físic, per la teva simpatia i "agudessa", per la teva posició econòmica i social o per la teva intel·ligència?

-No crec que desperti cap interès.

-L'alegria més grossa que has tinguda?

-Quan el Tenerife va guanyar al Madrid.

-El disgust més gros que has tingut?

-No he tingut disgusts molts grossos.

-Quina revista(o revistes) compres cada setmana?

-Solc llegir l'Sport i Bona Pau..

-Quin programa o espai de T.V. és el teu preferit?

-Hi ha molts de programes que m'agraden molt però sobre tot m'agrada TV3.

-Un cantant?

-Phil Collins.

-Un conjunt musical?

-Sopa de cabra.

-Què és el que t'agrada més de Sant Joan?

-La Plaça de la Constitució i la Biblioteca.

-Què és el que manco t'agrada de Sant Joan?

-Que a vegades està massa tranquil i sembla que la gent no té interès en les coses.

-Què li manca a Sant Joan?

-segons el meu parèixer hi manquen moltes coses: cantera de futbol, llocs d'esbarjo, actes culturals, etc.

-Un tipus de moto?

-No m'agraden les motos, però si n'he de triar algún tipus diria que m'agraden les motos que van sobre quatre rodes.

-Un equip de futbol?

-Barça i Camerun.

-Quina secció de la revista D.D. és la que t'agrada més?

-Personatges populars.

-Quina secció de D.D. és la que manco t'agrada?

-Trobo que hi ha massa poemes.

-Quines seccions hi afagirieu?

-Notícies a nivell més general, notícies de caràcter informatiu com poden ser de temes sobre les drogues, les solucions per evitar-les, el Sida i també hi afegiria un apartat d'acudits

-Edat i estudis realitzats?

-Tenc 17 anys i acabo de finalitzar els estudis de COU i les proves de Selectivitat.

-Projectes de futur?

-No tinc gaire projectes de futur ja que no hi he pensat gaire però m'agradaria que els estudis que realitzi m'anassin bé, tenir alguns doblers ja que sense ells no tens res, i viure molts d'anys.

ANTÒNIA PILAR MAS JAUME

-Com et trobes ?

-Me trob molt bé.

-A on t'agradaria viure ?

-A un poblet tranquil de la muntanya, Estallencs per exemple, és per mi un lloc "brutal", o també Ca'n Picafort on hi ha molta "marxa". Tant m'és un lloc com l'altre, però tots dos, per diferents que siguin, m'agraden molt.

-Quina és la teva millor qualitat?

-M'agrada quedar bé amb les persones que conec i que sé que per una cosa o l'altre necessiten ajuda. Sempre estic disposta a donar una mà, perquè sempre que jo he necessitat algú he tingut l'ajut per seguir endavant.

-Quin és el teu defecte més gros?

-Soc molt insegura (Cosa normal a la meua edat), estic plena de temors cap el futur, que no sé com enfocar-lo. A més d'això sóc un poc obsesiva i possessiva...

-On passaràs les vacances ?

-A Sant Joan.

-On t'agradaria viatjar ?

-A molts de llocs a la vegada però tinc tres "preferits": Grècia, Egipte i Escòcia.

-T'han dit qualque vegada que físicament et sembles a ... (una famosa de TV. món musical, model, etc.)

-Mai en ma vida.

-A qui t'agradaria perèixer-te, semblar-te ?

-M'agradaria ésser jo, però essent segura de mi mateixa, tenir ... els cabells i els ulls d'un altre color... Ah ! i unn quants quilos menys.

-Quin llibre t'agradaria et regalassin

-Un d'aventures.

-Quin disc t'agradaria et regalassin?

-Un de cançons dels anys seixanta, de "balades" i "twists", "rocks-and-rolls" de quan els pares de la nostra joventut eren també joves.

-L'interès que despertes, ¿ Creus que és pel teu encant físic, per la teva simpatia i "agudesia" o per la teva intel·ligència ?

-No soc la més indicada per dir-ho, ja que no ho sé.

-L'alegria més grossa que has tinguda?

-Quan me compraren el "vespino" vaig estar super-contenta, però el dia més feliç va ésser el de la primera comunió.

-El disgust més gros que has tingut?

-Quan degut a una deformitat de les dents vaig haver de dur durant uns quans mesos un aparell corrector. Gràcies a Déu els aparells correctors han fet feina.

-Quina revista (o revistes) llegeix cada setmana ?

-TV PLUS, per saber la programació.

-Quin espai de TV o programa és el teu preferit ?

-"Equipo A" i "Luz de Luna".

-Un "cantant" ?

-Mikel Eretxum (Duncan Dhu), el cantant és atractiu.

-Un conjunt o grup musical ?

-Scorpions.

-T'agradaria ésser model professional?

-No se m'ha ocorregut mai, crec que sí.

-T'agradaria ésser model fotogràfica?

-També.

-Què és el que més t'agrada de Sant Joan ?

-Que és un poble petit, tots ens coneixem.

-Que és el que manco t'agrada de Sant Joan ?

-Que en lloc d'estar tots units, estam separats i rivalitzats per la política.

-Que li manca a Sant Joan ?

-Un bar-discoteca-pub.

-Quina secció de la revista D.D. és la que més t'agrada ?

-Les explicacions dels emigrants santjoaners a les Amèriques d'antany.

-Quines seccions hi afegiries ?

-Enquestes a gent jove.

JACKIE KING TILL LA PROFESSORA ANGLESA

Al costat de l'oficina de la Caixa Postal i Administració de Correus, en el mateix edifici de l'antiga Escoles de les Nines, durant ls mesos d'estiu, una professora nativa està donant classes d'angles, on asisteixen un grup de nines i nins santjoaners de distint nivell.

Per conèixer millor a dita profesora, li hem fet ls següents preguntes

Quin és el teu nom complet ?

El meu nom és Jackie King Till

De quine nacionalitat ets ?

-Actualment som de nacionalitat espanyola, però abans era de nacionalitat anglesa.

On vares neixer ?

-Vaig neixer a Arnold, un poblet que pertany a Nottingham.

On vivies i on vius actualment?

-Abans vivia a Nottinghamman com ja he dit, actualment visc a Cala Millor.

Quins treballs ha realitzat?

-A Anglaterra feia de secretaria. A Espanya he fet de dependenta a una joeria, he fet feina a un bar d'un hotel, també he fet feina a una tenda que tenia abans i actualment faig de mestra a l'academia de Maria de la Salut.

Quina familia tens?

-A part dels meus pares tenc el meu home, que és del Port de Sóller, i dos fills: un anomenat Jaume i una nina anomenada Rebecca.

A quines coses et dediques artísticament, professionalment, i esportivament?

-Tant artísticament, com professionalment, com esportivament, no tenc dedicacions, però si que tenc hobbies, els quals són cosir roba, brodar, jugar a tennis i nedar.

Quants d'anys fà que vius a Mallorca?

-Ara fa 19 anys. Jo vaig arribar a Mallorca per l'Abril de 1973.

Per quina raó vas venir a viure a Mallorca?

-Perquè l'any 1972 vaig venir de vacances a Mallorca i vaig conèixer al meu home a l'hotel Verónica de Cala Millor. Va ésser un romanç de vacances.

Del que coneixes de Sant Joan, què és el que més t'agrada?

-El que més m'agrada són els meus alumnes, la honestitat i l'obertura de les persones, la pau i la tranquil·litat del poble, la comunitat que forma la gent, la netedat que hi ha... És un poble molt complet.

Catalina Barceló Roig

MOSCARD DEL PARC DE LA MAR

vos queixau dels moscards
visquent a prop de la mar
els pagesos nes tam fards
no tenim temps per grata
sense patir de covards
per foravila hem d'estar
d'això hem tenim a esbarts
tot bitxo mos ve a xupar

Processionaria en els pins
en s'estiu pois d'amatler
bovets pintats, mosca i grins
oruga tothom en té
esquitxant fas bossa endins
i si no tot surt borre
pels pagesos que o son fins
matar es corc és lo primer

volguent aplegar s'anyada
i suant de sol a sol
amb molt petita soldada
cantam trist com un mussol
tenim curta sa cordada
i no ens permet prendre es vol
anant tot be no ens agrada
per què és estret el redol.

Bàrbara Matas Sastre

Aquesta glosa fa referència sobre una que en va fer el Sr. Pere Gil per la Radio Antena Tres.
Això era el dia tres de juliol d'enguany, queixant-se dels moscards del Parc de la Mar i S'hort del Rei de Ciutat.-

ELS CAÇADORS

Es caçador corre i tresca
per una llebre alcançar
i si no hi ha forat en fa
el trenc de l'auba a la fresca
i en que hagi anat de gresca
res a l'atura per caçar

Bota marges i voreres
no mira s'hi ha portell
taleca, gorra o capell
s'escopeta i cartutxeres
bufons, cuses, guàtleres
i cap calent per un ocell

N'hi ha de bons caçadors
amb so cor damunt sa mà
de pillos també n'hi ha
tots sols i de dos en dos
nou cuses no basta un ca
sa fura i qualque moix.

Es vedat no els fa por
i els marges van esbucant
a l'aiguat o encalçant
sang calenta i fora cor
trepitjant dolent i bo
omplen taleca i envant.

N'hi ha qualcún per la vila
que en venir es temps de caçar
de nit amb sa lluna o pila
voreres endins ell fa
si no agafa res es ca
ell posa mà i s'enfila.

I quan arriba a ca seva
tot fresquet no ha suat gens
sa madona i ell contents
toquen plomes fent la xerra
sense arribar als quatre vents
i jugant a serra mamerra.

I així que de caçadors
n'hi ha de moltes classes
com de cans diferents races
de bons i de molts millors
fins i nobles senyors
i honrats que compten ses passes

Bàrbara Matas Sastre

EN MEMÒRIA DE L'HOMO BARTOMEU PASTORI PERELLÒ (DE SOLANDA)

Amo Tomeu se'n va anar
d'aqueix món purificat
passant penes i fatigues
pres per una enfermetat

Tenia un modo d'esser
d'aquells tan ben avinguts
era educat i agut
i coneixement a voler
que Déu de l'infinit poder
al cel l'hagi rebut.

El que sofreix resignat
penalitats i amargures
són tresors de una gran ventura
en el cel depositats
i el bon Déu que bé mesura
feliç destí li haurà dat.

La seva esposa i fills seus
amb ells es portaren bé
estant pendants nit i dia
fent tot quan és pugués fer,
que ara rebin es consol
que mereix qui es porta bé.

Catalina Jaume de Calicant

DEDICAT A LA MADONA DE GOSAUBA

Aquell que és dematiner
respira l'aire net de l'aua
sa madona de Gosaua
noranta cinc anys va fer.

Ha esta mare de set fills
valenta i decidida
i ha pujat tira a tira
noranta cinc escalons de sa vida
capejant tots els perills.

En esser a n'aquesta altura
ses frçes solen fallar
Verge Santa dauli ajuda
que tengui bon arribar.

Catalina Jaume de Calicant

VINGUDA DEL SENYOR BISBE

La vint de juny va esser
que el Senyor Bisbe vingué
a confirmar un nombros grup
de jovent santjoaner.

A tots les va animar
emprende es camí des bé
per construir un món més just
on tothom si senti bé.

Fujiu tots de s'egoisme
que és el mal més gros que hi ha
és lo que més destrueix
sa pau i es benestar
no és feliç qui el posseeix
perjudicant el germà.

Sa festa que varen fer
va esser un esdeveniment
se veu que es nostre jovent
en voler sap quedar bé.

Catalina Jaume de Calicant

EN MEMÒRIA DE DONYA FRANCISCA GAYA

CARBONELL, esposa de D.Miquel Oliver
des Caladares.

Donya Francisca lluità
per recobrar la salut
passant penes i fatigues
i res d'això va esser volgut
però ho serà allà d'eqà

Tot aquell que viu pensant
i passa en vida purgatori
en tancar els ulls en el món
ja los obrí a la Santa Glòria.

I allà dalt l'està esperant
nostre Déu Omnipotent
per posar-li eternament
la corona de "victòria"

Catalina Jaume de Calicant

A vos senyor Biel Monserrat
unes gloses vos vull fer
deixau en pau a n'es forner
que ja prou l'heu insultat.

Si gloses voleu publicar
publicau-les un poc més bé
no critiqueu més es Forner
que ses gloses són per alegrar.

Si el Forner no vos ha contestat
jo vos contestaré per ell
i per un pobre home vell
que aquest santjoaner ha insultat
no em vull buidar el cap
ni tampoc buidar el cervell.

Vos el tractau de mal cantador
se coneix que no l'heu sentit cantar
si vos turau a escoltar
voreu que és un dels que canta millor.

Jo no vull discutir amb vós
però tretze anys jo només tenc
i seria vergonyós
que jo vos fes quedar malement

A una glosa vos he posat
la paraula "senyor"
però a un pobre glosador
que ell amteix s'ha alabat
és un fet mal educat
creure que ell és el millor.

Jo no dic que ho faci bé
ni lo meu és el glosat
però s'atenció m'heu despertat
amb ses gloses pes Forner

A vós Biel Monserrat
vos conec i vos desig bé
però amb ses gloses pes Forner
reconesc que vos heu passat.

Perdonau si vos he agraviat
no era sa meva intenció
però en aquesta ocasió
quan he llegit el glosat
s'atenció m'heu despertat
per escriure un poc millor.

Caty Bareló Roig

EN MEMORIA DE L'AMO RAFEL BAUZA

COMPANY (SINEUER)

L'amo Rafel Sineuer
home de bon manament
Déu del cel el va cridar
un inesperat moment
per donar-li eternament
un lloc de ben estar
promès a tot cristià
o que practica es ben obrar
conforme es seus manaments
i en es demés sers humans
que no es portin malament.

L'amo Rafel podem dir
que va estar molt ben cuidat
però va sofrir fatigues
causa de s'enfermetat
però s'apreci va fer
que es sentís aliviat
que ara tengui bon repòs
en sos demés que han passat.

Catalina Jaume de Calicó

EL CONSELL DEL METGE

Setmanes passades, per avinentesa ens trobarem amb els responsables d'aquesta revista, en el local de la Tercera Edat, al costat de la piscina. Faltaven uns dies perquè aquesta estàs a punt de poder-hi nedar. Hi havia aigua, però bruta i poca.

Els responsables de D.D. me demanaren la meua col·laboració en articles de divulgació-prevenició.

Bé, som aquí amb vsaltres quan han passats anys, des que vaig publicar a la revista "Sant Joan" uns escrits senzills de malalties infeccioses fins que per ventura ja era mal de sofrir i arribà l'hora de posar-li fi.

Conversant al costat de la piscina, me feren la suggerència de parlar del nedar d'ahir i d'avui, tocant tot el que pertany a la salut.

Quan jo tenia onze anys i el meu germà dotze, mon pare, amb el consentiment del seu sogre, l'amo Antoni Bonjesús, havia cavat un pou, trobà aigua, arrabassà ametllers i figueres, que feien més nosa que falta i va fer un bon safareig i a l'instant aquella terra de guaret va ser un hort.

El meu germà era més feiner que jo i tenia molt d'estil pr les tasques hortolanes, jo no en tenia tant, ell sempre m'ajudava i m'aconsellava. L'estiu, abans de dinar, ens tiràvem dins el safareig per llevar-nos la pols. Els primers anys el safareig era net. Els peixos que hi havíem tirat les havíem pescat a l'hort de Ca Don Xim i creixien sense cap competència per`aviat es va anant posant llot, vrdet i granots, passaren a fer una variada fauna. No és necessari dir que quan ens tiràvem de peus dins l'aigua es feien por ... i nosaltres nedàvem ben tranquils dins el safareig i mai no tinguérem "otitis, dermatitis, conjuntivitis fongs ..." i un llarg etc., que avui dia es condemna de molts que neden a les piscines.

No penseu que sigui contrari en aquests "safareigs", nets, moderns, transparents ... que fan nedera a una ferradura. L'assumpte és que nosaltres, molts dels qui llegiu D.D. hem nedat dins aigües corrents, el vespre s'omplia o quedava ple el safareig, el matí començàvem a regar i altra volta a posar-hi aigua i així sempre era neta.

Les aigües de piscina n'hi ha que tenen tres anys!, perquè el canviar-les suposaria incomoditat i despeses. Amb la cloració i altres productes romanen netes molt de temps.

No vos desanimeu, anau a nedar a les piscines, perquè avui a causa del regadiu amb degoteig quasi no hi ha safareigs.

No hi ha molts de remeis per estalviar aquestes molèsties, perquè el clor és una de les substàncies més importants, és un detergent molt fort; d'ell es fa el lleixivet, per donar-nos una idea. Idò bé, nedant ens anam rentant amb aquests compost i la capa greixosa que té la pell fuig: queda rentada i per tant no té la protecció contra els microbis, això passa principalment a les orelles, i als ulls, sofreixen, igual que es posen vermells, el que es diu "conjuntivitis química", sempre tot relacionat amb la sensibilitat especial de cada persona, però si l'aigua està mal preparada per falta de clor és molt pitjor, perquè s'embruta i els microbis són molt més infecciosos.

Antoni Vidal Llaneras (Metge)

EMIGRANTS. I. ALTRE DESCOBRIMENT (V)

Gabriel Antich Roig (Bonet)

Era un jove fort i gros, que abans d'emigrar a "les Amèriques", va esser protagonista d'un parell d'anècdotes, que demostren que era un home que sabia "posar ordre".

Estant de missatge en Es Calderés, viatjà a Maó, per aprendre de llaurar amb l'arada amb rodes.

Conten que en Biel Bonet amb la seva força, en més d'una ocasió va donar "solucions" a problemes que sortien. Una vegada que es feia un ball devers l'Estació, on acudiren joves de Sineu i de Sant Joan, el sineuers (quan ja havia acabat l'esflocada de garroves) començaren a tirar mitges garroves i a fer l'esturbat. En Bonet les cridà l'atenció i els sineuers s'enringueren d'ell. En Biel s'aixecà i amb la primera empenta que pegà al que tenia més aprop, el deixà estés enterra i no s'aixecà.

Els altres quan veren allò, no esperaren més, li donaren a les cames.

Una altra vegada demostrà que també sabia solucionar els problemes que sortien als particulars. El Cocover vell, que tenia botiga i un parell de filles, per cert bastant guapes; cada punt era molestat per un estol de joves que amb el pretext de veure les allotes de la casa, entraven a la botiga, fent sortir el botiguer i dient-li:

- Me volem vendre tres unces de llavor de fil blau -o altres beneitures per l'estil.

El Cocover empipat, un dia ho digué a n'en Biel Bonet. I quedaren d'acord. Al cap d'una estona llarga, en senten un:

- Me volem vendre una unça de llavor de fil blau-.

En lloc de sortir el Cocover, sortí en Bonet i en la primera que li pegà al "comprador", aquest reculà fins en el portal. La festa es va acabar per a sempre. No ni tornar entrar d'altre de jove dins Cas Cocover a cercar "llavor de fill blau".

Gabriel Bonet s'en va anar fadrí cap a l'Argentina i al cap de cert temps tornà a Mallorca (Sant Joan), on es casà amb una allota viuda, Maria Florit Barceló (Ballarina). El matrimoni tornà a l'Argentina, on quedà per a sempre.

Josep Gayà Bauzà (Boveta)

Era el germà major dels "Bovetes" emigrà l'Argentina i d'allà emvià a demanar les seves germanes. Maria que es casà amb Josep Mas (Capellet) i na Catalina, fadrina que més tard es casà amb Joan Miquel, natural de Manacor i de malnom "Mola".

L'amo Pep Boveta era un home emprenedor, un home capacitat pels negocis i per ser empresari. A un poblet recentement fundat, obrí un establiment on hi tenia l'apotecaria, el telèfon públic, cafè i botiga.

Es va dir que tornà d'Amèrica amb 40.000 duros fets. Una gran fortuna.

Una vegada a Sant Joan, juntament amb un grup de socis, que el mateix temps eren treballadors, fundà l'empresa que popularment fou coneguda per la "Farinera Nova". Aquests socis eren: Llorenç Bauzà Ferriol (Maulí), Guillem Barceló Mas (París) i Josep Mas (Capellet) i possiblement algun altre. L'amo en Pep Boveta era el soci majoritari.

L'amo Pep Boveta es casà amb na Catalina Oliver Juan (Marranxona), que tenia 15 anys manco que ll. Aquest matrimoni tingué una filla, resident a una finca rústica dels afores de Palma, desconeguda per molts de santjoaners, encara que va aconseguir certa popularitat per haver tingut un contenciós amb l'Ajuntament de Palma, del qual en parlaren en més d'una ocasió els diaris.

Joan Gayà Nigorra (Gorreta)

Marxà a Amèrica (Argentina) l'any 1.928 i va estar quatre anys per terres americanes. Tornà l'any 1.932.

Allà hi va estar amb el seu germà Miquel, que hi havia emigrat bastants d'anys abans.

Antònia Caimari Bauçà, filla de Ferrer Puput i de Joana Aina Capitana, que es casà amb el lluchmajorer Mateu Pons, ex-corredot de bicicletes, emigrà a l'Argentina l'any 1.944.

Miquel Florit Huguet

per Carles Costa i Salom

A principis del segle XX apareix Anglaterra un moviment juvenil que ben aviat s'estendrà arreu del món. Aquest nou mètode educatiu fou instituit per Lord Robert Stephenson Smith Baden Powel (1857-1941), que visità Palma el 4 de Febrer de l'any 1929.

Coincidint amb el primer campament escolta, l'any 1907 es crea a Palma el batalló infantil del Patronat Obrer. El 1913 apareixen els Exploradors Mallorquins, que al desembre de 1918 s'ajunten amb el d'Espanya. Aquest moviment va desaparèixer l'any 1923. (1)

L'educació juvenil sempre ha tengut una atenció especial en tots els moviments. Així, el Bisbat de Mallorca creà la Federació Esportiva Catòlica Mallorquina amb la intenció d'aglutinar els diversos grups juvenils mallorquins, entre els quals es troba el que esdevindrà més important: Els Exploradors Mallorquins. La seva tasca se centrà sobretot a organitzar diferents certàmens regionals de literatura, estadística, belles arts (dibuix, pintura, escultura i música), ciències, botànica, zoologia, geometria, indústria i agricultura. Com a dada assenyable, un diari d'aquells dies la qualificà de "la pujante institución diocesana".

Tot i que s'organitzaren a Palma, també se'n crearen a altres pobles i ciutats com Sóller- que foren els segons a constituir-se - Binissalem, Felanitx, Inca, Manacor, Porró, Sant Joan, Sant Llorenç, Sencelles, a més de les illes d'Eivissa i Menorca. A Ciutat, n'hi hagué diversos: Casa de la Misericòrdia, Patronat Obrer i Santa Catalina.

L'establiment d'una tropa d'Exploradors a Sant Joan, tenint en compte les circumstàncies d'aquells temps, va ser una empresa fàcil. Afortunadament, la idea fou ben rebuda des del principi, gràcies a la cooperació d'algunes persones entusiastes que aportaren l'ajut econòmic i moral.

Mossèn Francesc Mas Galmés en va ser el capdavanter. Era un home d'esperit juvenil, emprenedor i gran admirador de l'obra educativa juvenil. Tenia una gran obsessió per engrandir el poble, i s'hi lliurà amb totes les forces. (2)

Així mateix destaca la dedicació a favor de les escoltes, la del mestre

d'escola, Josep Rosselló Ordines, que fou cap de tropa i ajudà considerablement Mn. Francesc Mas. Antoni Bauzá fiol en fou el primer instructor. També Miquel Galmés Mates i Miquel Joan Bauzá Font, joves infatigables, foren instructors dels escoltes. Així varen sacrificar el temps lliure a favor d'aquesta institució, a la qual s'arreglè la majoria d'allots del poble. (3)

La genial obra de Baden Powel, que tan fort va arrelar per tot el món civilitzat, tindrà des del dia 28 de setembre de l'any 1919 una nova secció a Sant Joan. Els Exploradors ja havien participat a la processó del Corpus, 19 de Juny a 1919 (APSJ 51.2 n.pag.). Es una mostra més que aquest poble progressiu i treballador es preocupava de la formació cultural i moral dels seus fills aprofitant tots els sistemes pedagògics.

El Consell Local dels Exploradors, aprovat pel Consell Central el 28 de setembre de 1919, quedà constituït de la manera següent:

President: Clement Gayà Bauzá-Apotecari
Vice-president 1er: Antoni Bauzá Gayà- Propietari.

Vice- president 2on: Bernadí Solivelles Arbona- Metge

Secretari- Ramón Gayà Galmés- Prevere
Tresorer- Gabriel Gual Bauzá- Propietari.

Comptador- Josep Rosselló Ordines- Mestre nacional.

Vocals- Antoni Ferriol Mayol-Prevere
" - Francesc Mas Galmés-Prevere
" - Sebastià Soler Mates-Metge
" - Guillem Gayà Bonet-Menescal
" - Jaume Janer Caldés-Propietari
" - Antoni Oliver Gayà-Propietari
" - Joan Mas Barceló-Propietari
" - Francesc Gayà Ordines-Propietari
" - Amador Bauzá Fiol-Industrial

Les pràctiques d'instrucció i assaigs eren els dimecres i els dissabtes al vespre. A més a més, tots els diumenges i els dies de festa importants anaven a missa major. També participaven en les nombroses processons i festes religioses, a les quals aleshores assistiren molt ben uniformats i en perfecta formació. Per Nadal participaven activament a les matines tot cantant nades. Així mateix intervenien en les festes de Setmana Santa i Pasqua.

(segueix a la pàgina següent)

Els altres diumenges feien excursions. Segons el seu llibre d'activitats, visitaren els Calderers, Sant Martí de Vilafranca, Son Gual, Son Brondo, el puig de Sant Onofre, el puig de Sant Miquel, la serra de les Algorfes, Son Baró, Maria de la Salut, Lloret de Vista Alegre, les coves d'Artà, Cala Ratjada, Santa Margalida, Pollença, Alcúdia, Montision de Porreres, Bonany, sa Torre, Binissalem, etc.

També feien sortides curtes al voltant de la vila de Sant Joan com son Juny, es revellar, el puig d'En Baldiri, la pedrera, entre altres, on realitzaven pràctiques. D'altres eren de caire pràctic i rebien instrucció agrícola i de maquinària com la dels Calderers i Son Brondo, on els seus amos els obsequiaven amb saborosos berenars.

D'entre altres activitats d'aquest grup, cal destacar l'excursió que varen fer a peu de Lluc a Sóller, a més d'altres activitats com fer ponts amb cordes i la instrucció militar. Les relacions de tipus social també eren prou tenses en compte. Així per exemple, es dedicaven a felicitar els membres del Comitè Local i les autoritats de la vila el dia de la seva onomàstica. (4)

El programa de la inauguració dels Exploradors de Sant Joan el 28 de setembre de 1919, va ser aquest:

Diumenge el matí, els Exploradors feren la primera sortida oficial per anar a la comunió general que s'inicià la seva juvenil tasca.

L'aparició dels allots, cinc nombroses patrulles amb la seva flamant banda de tambors i cornetes i perfectament uniformats amb vistosos vestits, fou la nota simpàtica que el públic va saber apreciar. Després de la missa de comunió, el comitè obsequià la tropa amb un berenar.

A les deu i mitja, hora tradicional i com era costum, varen assistir a la missa major i prengueren part en els cànctics. El sermó va anar a càrrec del prevere Josep Alenyar, director general dels Exploradors Mallorquins.

A l'horabaixa també varen anar a la parròquia, on cantaren les vespres alternant amb el cor. Després assistiren a la processó de la Mare de Déu del Carme, que recorregué els carrers principals de la vila. (5)

Més tard es dirigiren a saludar el regent, Mn. Miquel Ribes, qui es trobava convalescent d'una malaltia, i el batle, Joan Gayà Bauzà, a més del seu president, Clement Gayà Bauzà.

A continuació, verenaren la Verge de Consolació, on després de cantar l'himne a la Mare de Déu, Mn. Ramón Gayà Galmés els saludà molt efusivament. A la plaça d'aquest santuari varen fer exercicis i ablucions que meresquere ferts aplaudiments per part del nombrós públic assistent. Hi cantaren l'himne dels Exploradors i retornaren a la vila. En arribar a la plaça de l'església s'acabà la festa amb una amollada de globus i un vistós castell de focs artificials.

Un altre cop al seu local social (carrer fra Lluís Jaume, ca na madoma Mayola), varen ser novament obsequiats pel vicari Mn. Antoni Ferriol Mayol.

Vet aquí el que fou un dia gran per a la joventut santjoanera.

(Continuarà)

N o t e s

(1) El B.O.E. del 17-11-1922, va publicar un R.D. que omplia 43 pàgines de la revista. Es tractava dels Estatuts i el Reglament Orgànic dels Exploradors d'Espanya, declarat nacional per un altre R.D. del Consell de Ministres de 26-2-1920.

(2) El Butlletí Oficial del Bisbat de Mallorca del 3-10-1919 publicà el nomenamt del Vicari de Sant Joan Mn. Francesc Mas, com a capella director dels Exploradors d'aquest municipi. Encara que el Vicari ho era Mn. Antoni Ferriol.

(3) Segons un document transcrit en el butlletí Sant Joan, núm. 69, el Consejo Naional de Madrid l'aprovà cm a instructor de tropa. Aquest document, el signà el comissari general, Duc de Luna, el 28-10-1919.

(4) En motiu de felicitació i ocasió d'oferir un obsequi, fou la visita que la tropa dels Exploradors de Sant Joan acompanyats pels seus dirigent feren a Antoni Bauzà Fiol amb motiu del seu casament amb Maria Matas el dia 10 de gener de 1.920.

(5) Aquest dia es celebrava la festa de la Mare de Déu del Carme de la que n'era l'obrer Mn. Francesc Mas, ja que els seus pares havien pagat la capella.

ENTREGA DE BLAT: EL "CUPO FORÇOS"

Volem centra aquets article, enun dels records més boirosos de la història de Sant Joan de Sant Joan dels derrers cinquanta anys.

Ens referim als anys de la post-guerra, uns anys que per a molts són anys de fam o privacions, i també com no d'estraperlo.

és a l'estraperlo que avui farem referència. Probablement, són molts pocs els santjoaners que no h'an sentit parlar d'aquets tema o que el visqueren el visqueren directament, però des d'aquesta revista creim que la història del nostre poble cal ser recordada i treta a la llum.

No volem entrar en un estudi profund, tan sols fer una petita ressenya, damunt damunt.

L'etapa de la post-guerra abraça un període no definit d'anys, però fou en aquesta època on més d'un propietari o agricultor santjoaner, encara que no pdem dir que s'enriquís amb una gran fortuna, si que va augmentar la seva bossa, més d'un va edificar noves cases, i va fer a les seves finques costosses millors (la mà d'obra era abundosa i els jornals baixos). Ens referim a aquells propietaris o amitgers que conraven cert nombre de corterades.

A continuació publicam la relació dels principals agricultors i propietaris que l'any 1.950 entregaren blat al "cupu forços".

En aquesta relaió no hi ha tots els cerealistes de Sant Joan, sols els qui sol.licitren Nitrat de Xile.

Moltes de les persones que hi ha a la relació ja han mort, ja que perlam d'una quarantena d'anys enrere.

La llista que publicam es podia fer doblement llaraga, per tal fer-la més breu no hi hem incluit els petits agricultors, les vertederes víctimes del "cupu forços", que en alguns casos i alguns anys, tingueren que comprar el blat a preu d'estraperlo a un vaí per poder arribar a la taxa fixada pel "cupu".

Joaquin Aguiló Aguiló (Son Brondo)
21.350 Kg.

Gabriel Camps Oliver (de Son Gual)
14.350 Kg.

Joan Oliver Barceló (de Maià)
7.000 Kg.

Miquel Oliver Oliver (des Caldarés)
4.200 Kg.

Francsc Camps Verger (de Sa Bastida)
4.200 Kg.

Joananaina Miralles Ferragut (Son Dechotta) , 2.100 Kg.

Francesc Gayà Mas (Gana), 1.715 Kg.

Rafel Bauzà Florit (de Son Duran)
1.715 Kg.

Cosme Fiol Galmes (Perauba)
1.610 Kg.

Jordi Garcias Pocovi (des Pont Satri)
1.470 Kg.

Gabriel bauzà Barceló (Rotget)
1.155 Kg.

Guillem Florit Mayol (Fuiana)
1.120 Kg.

Rafel Alzamora Gayà (de Son Virgo)
1.115 Kg.

Gabriel Mas Barceló (de Son Buraxó)
1.085 Kg.

Rafel Antich Gual ((dde Gosalba)
1.085 Kg.

Gaspar Oliver Matas (de Solanda)
1.050 Kg.

Catalina Oliver Barceló (de Maià)
1.050 kg.

Gabriel Bauzà Gual (Esnave)
1.050 Kg.

Miquel Gayà Gayà (de Son Gualet)
1.015 Kg.

Amador Bauzà Mas (de Gosalba)
1.050 Kg.

Gabriel Mas Galmes (de Can Pellasso)
980 Kg.

Joan Matas Jaume (Peremates)
868 Kg.

Antoni Florit Niell (de S'Hostalet)
840 Kg.

ENTREGA DE BLAT: EL "CUPO FORÇOS"

Rosa Matas Company (de Can Soler)	Simó Bauzà Gayà (Pansa des Pes)
770 Kg.	525 Kg.
Guillem Florit Sastre (Fuiana-Cocovera)	Gabriel Company Bou (l'amo Biel Punto)
770 Kg.	525 Kg.
Marti Jaume Juan (Marti de S'Hort)	Joan Bauzà Company (Sineuer)
770 Kg.	455 Kg.
Miquel Sbert Fiol (Fiol de LLubí)	Bartomeu Gayà Munar (l'amo Tomeu Mort)
770 Kg.	455 Kg.
Miquel Sastre Company (Curret-Cocou)	Maria Matas Jaume (madona de Solanda)
700 Kg.	490 Kg.
700 Kg.	Josep Gual Jaume (Jordà de na Monja)
Arnau Gayà Font (de Son Pardut)	490 Kg.
700 Kg.	Margalida Oliver Bauzà (de Sa Mudaina)
Joan Gayà Bauzà (l'amo Joan Ramon)	420 Ktg.
700 Kg.	Antoni Galmes Company (de Son Cucuf)
Joanaina Matas Barceló (Pep Pasor)	420 Kg.
700 Kg.	Gabriel Verger Ferriol (Metge Verger)
Rafel Bauzà Gual (Esnave-Alzamora)	420 Kg.
700 Kg.	Antonia Bover Nicolau
Ramon Barceló Gayà (de Can Pirris)	420 Kg.
700 Kg.	Joan Barceló Font (des Pujol)
Catalina Barceló Bauzá (de Son Garrover)	385 Kg.
700 Kg.	Gabriel Mas Antich (Fraró)
JOan Ordines Amengual (Ordines)	385 Kg.
700 Kg.	Lluc Jaume Gelabert (de Lloret)
Bernadí Matas Antich (Peremates)	360 kg.
665 Kg.	Miquel Jaume Garcias
Jordi Gayà Bauzà (l'amo Jordi Fideuer)	350 Kg.
630 Kg.	Bàrbara Vidama Bauzà (Mataveta)
Joanaina Matas Antich (Viuda Datilera)	350 Kg.
630 Kg.	Miquel Bauzà Company (Sineuer)
Antoni Bonet Barceló (Foc Son Baró)	350 Kg.
630 Kg.	Rafel Bauzà Gayà (Pansa)
Josep Company Salom (Falet des Camp)	350 Kg.
630 Kg.	Bartomeu Bauzà Miralles (Capellet)
Llorenç Barceló Font (des Pujol)	350 Kg.
560 Kg.	Gabriel Gual Bauzà (de Son Pericas)
Josep Barceló Oliver (Margoi-S.Roig)	350 Kg.
560 Kg.	Llorenç Matas Barceló (de Sa Sini)
Sebastià Català Bauzà (S. Duran-Fiol)	350 Kg.
560 Kg.	Antoni Mieras Roig (Faleu de Pinyella)
Sebastià Soler Matas (Metge Soler)	350 Kg.
560 Kg.	Miquel Nicolau Rosselló (Son Ramon)
Miquel Gayà Font (Cambuix S.Dameto)	350 Kg.
560 Kg.	Sebastià Vaquer Bou (Monlo)
Miquel Fiol Nigorra (Sabater del cafè)	315 Kg.
560 kg.	

LES CAPELLES DE L'ESGLÉSIA VELLA DE SANT JOAN

II. L'Altar major

Acabada la construcció de l'església parroquial dins la vila, en una data per ara desconeguda que es pot suposar a mitjan segle XV, el titular de la parròquia, Sant Joan Baptista, baixà del pujol de Consolació per presidir el temple, enmig del poble que el tenia per patró.

La primera notícia documental que en tenim -la visita pastoral del bisbe Diego de Arnedo l'any 1563- ens diu que el retaule de l'Altar major ja estava envellit i necessitava reparació. L'any 1616 el bisbe Simó Bauzá ordena "repintar-lo", i el 1627 devia estar tan malament que el bisbe Baltasar de Borja ordena "que els jurats facin un retaule nou, dins un any, en pena de 10 lliures".

Aquest segon retaule s'inicià els darrers anys del rectorat de Mn. Pere Joan Gayà, que essent ja vellet era ajudat per un vice-rector; estaven construint-lo quan el bisbe Juan de Santander visità la parròquia l'any 1634, any en què començà el rectorat de Mn. Antoni Ramis, que durà 47 anys, el més llarg de la nostra història parroquial. L'autor del retaule fou l'escultor Pere Joan Pinya que cobrà per la seva feina 55 lliures; els obrers de Sant Joan Baptista que s'encarregaren de l'obra eren els germans Pere i Miquel Bauçà fills de Mateu, i Antoni Bauçà fill d'Antoni. Estava ja acabat l'any 1643, i d'ell sols sabem que, a més del Sagrari i de la figura del sant Patró, tenia una imatge de Ntra. Sra. de Concepció. Pel preu que se'n va pagar, devia ser prou modest¹.

Feia anys que el temple resultava petit. L'any 1645 s'iniciaren les obres per allargar-lo, trasplantant el presbiteri un trast cap enrere, per afegir a la nau una volta més, amb les dues capelles corresponents. La imatge del Baptista hagué de deixar temporalment el seu altar mentre es feien les obres, i sembla que fou instal·lada primerament davall el cor, en el lloc de l'entrada actual del campanar, i després a la nova capella laterals del retaule s'hi instal·laren dos nous estadans: Sant Sebastià, a la dreta del Sant Patró, i Sant Isidre a la seva esquerra.

Sant Sebastià, malgrat la tradicional devoció que des dels temps més antics li ha professat el nostre poble, ha estat el sant més errant per les capelles de l'església. Si bé ja l'any 1442 el 20 de gener és declarat festiu a la vila de Sant Joan a petició dels jurats, i consta

construïda a la part dreta de l'església, entre el presbiteri i la capella del Roser, on restà fins que, cap a l'any 1700, passà a ocupar altra vegada el seu setial a la nova capella major. El primer obsequi que li dedicaren els santjoaners fou una endomassada de "vint-i-vuit vessos de tafetà carmesí i grog, per lo Altar major"². Les obres d'allargament del temple havien durat 50 anys, i encara hagueren de prosseguir per obrir el portal major -fins llavors l'església tenia només el portal lateral- i construir la sagristia en el lloc on ara hi ha la capella del Sagrari i una part del presbiteri.

Durant uns trenta anys, rector, jurats, obrers i poble pogueren "respirar" un poquet perquè no hi havia a l'església necessitats urgents. Així mateix es va fer un orgue (1728-1731) i el reliquiari de Sant Joan Baptista (1733-1734).

L'any 1748 s'emprengué la construcció d'un retaule nou, el tercer de la història. El rector Mn. Rafel Amengual, els regidors d'aquell any, i els que foren elegits per obrers de l'empresa, l'honor Miquel Joan Mates i el Sr. Joan Company, cirurgià, signaren el contracte amb l'escultor Pere Joan Obrador, per 235 lliures; el treball de fusteria es confià a mestre Josep Sastre, fuster. Era un projecte sumptuós que quedà enllestit per les festes patronals de juny de 1752³.

Constava de tres cossos: en el central, sobre l'altar hi havia el sagrari i partdamunt, un gran expositor giratori per l'exposició del Santíssim Sagrament, expositor que l'any 1933 fou adaptat per l'escultor Miquel Sacanell per a sagrari de la nova capella de la Comunió. Per damunt de l'expositor hi havia el nínxol central amb la imatge del Baptista, i a l'àtic un segon nínxol on fou col·locada la imatge de la Puríssima Concepció, procedent de la que des de llavors seria capella de Sant Josep. En els cossos emplaçada en el retaule de l'Altar major, fent parella amb Sant Sebastià, i fou beneïda en les festes de Sant Jaume i Santa Anna, 25 i 26 de juliol de 1756⁶.

Les obres de Sant Sebastià i de Sant Isidre rivalitzaven en honorar el seu respectiu titular amb festes religioses i cíviques de pinyol vermell, amb xeremiers i sonadors d'altres instruments, corregudes de joies, ball, piules i

que l'any 1598 ja se li dedicaven festes sonades, no tenia per aquelles saons capella pròpia; l'any 1616 se'l troba com a "rellogat" a la capella de Sant Antoni, que s'anomena "capella de Sant Antoni i Sant Sebastià" fins l'any 1664. Mentrestant s'havia fet una nova imatge del Sant per la qual els obrers l'any 1653 pagaren 70 lls. 2 ss a mestre Pere Berga⁴.

Cap al 1664, avançades les obres d'allargament de l'església, s'oferí l'avinentsa de dedicar a Sant Sebastià la nova capella que resultava a la part esquerra de la nau, la capella que avui és de Sant Josep; s'encomanà el retaule a mestre Pere Joan Pinya, el mateix escultor que havia bastit anys enrere el segon retaule de l'Altar major. L'any 1673, a la Visita pastoral del bisbe Bernat Lluís Cotoner, és visitada ja la capella de Sant Sebastià; però el Sant gaudí poc temps de capella pròpia, ja que als volts de 1680 hagué de cedir-la a la imatge de la Puríssima Concepció, retirada per orde episcopal del presbiteri que estava en obres, començant altra volta la seva vida errant fins que trobà allotjament en el retaule de l'Altar major de mestre Pere Joan Obrador. Aquest pic l'estabilitat li durà quasi dos-cents anys, però la construcció del temple actual provocà un nou "desnonament", i encara avui la imatge de Sant Sebastià, amb la de Sant Isidre, es troba, com aquell qui diu, "enmig del carrer"⁵.

Sant Isidre tenia ja altar a l'església de Consolació l'any 1657 i se li dedicava una festa anual en el seu dia; aquest altar es mantenia encara l'any 1779. Els seus devots, majorment els amos de possessió, volien també venerar-lo a l'església parroquial; l'obreria encomanà a l'escultor Joan Muntaner l'estàtua del Sant, que fou

coets, i pólvora per repartir entre els caçadors que disparaven tirs d'escopeta mentre repicaven per les Completes o l'Ofici, i en sortir la processó del capvespre. En aquesta rivalitat sempre anava per davant l'obreria de Sant Isidre que comptava amb el suport abundós dels amos famílies benestants⁷.

No cal dir que l'obreria de Sant Joan Baptista organitzava cada any les festes patronals, però aquest tema mereixeria capítol a part⁸.

La imatge de la Puríssima Concepció, que estava en el nínxol superior del cos central del retaule, fou retirada quan, cap a l'any 1885, en temps de l'econom Mn. Sebastià Ordinas, fou inaugurada la nova capella de la Puríssima en la que havia estat anteriorment capella de Santa Anna. En aquell nínxol s'hi posà una imatge de l'Àngel de la Guarda, de l'escultor Lluís Fiol que cobrà 32 duros. A les parets laterals del presbiteri, damunt els portals que donaven a les dues sagristies, s'hi penjaren dos quadres, un de Sant Jeroni i l'altre de Santa Rosa de Lima; ambdós són actualment a la rectoria⁹.

L'escultor Guillem Galmés, per encàrrec del regent Mn. Miquel Ribas, restaurà la imatge del Baptista l'any 1919, i la de Sant Sebastià l'any següent 1920.

Dia 7 d'abril de 1931, passades les festes de Pasqua, el gran retaule barroc de 1752 fou desmuntat per començar els fonaments del presbiteri del temple actual¹⁰; els seus elements, que mostren encara la rumbosa factura de l'escultor Pere Joan Obrador, es poden veure en el Museu parroquial.

JOSEP ESTELRICH I COSTA

NOTES

1. APSJ (Arxiu Parroquial de Sant Joan), 21.1, ff. 1. 43v. 65. 75v; 61.1, f. 3v.; 21.3, f. 21v.

2. APSJ. 61.4, f. 4v.; 21.3, ff. 13. 21v. 49v. 60.

3. APSJ, 61.3, ff. 153-158. L'escultor Obrador és també autor del retaule de l'església parroquial de Binissalem, de l'any 1781 (J. MARTI GARCIA, *Guia de Binissalem*, pg. 53).

4. R. ROSSELLO, *Sant Joan - Segles XIII-XVI*, pg. 19; R. GAYA, *Sant Sebastià, màrtir de Jesucrist*, a DOCUMENTA, pg. 74. / APSJ, 21.1, f. 43v.; 61.1, f. 85.

5. APSJ, 61.1, f. 79v.; 21.3, ff. 21v. 33; 61.3, ff. 101-101v.

6. APSJ, 21.3, f. 10; 21.4, f. 26v.; 61.3, f. 164.

7. L'obreria de Sant Isidre feia cada any per la festa un dinar pels amos, amb un cuiner especialment contractat. L'any 1772 contractaren fins i tot un grup de cossiers. Cfr. per l'obreria de Sant Sebastià: APSJ, 61.2, ff. 91-100v.; 61.3, ff. 95-103v.; i 61.4, ff. 123-133. Per l'obreria de Sant Isidre: APSJ, 61.3, ff. 163-169; i 61.4, ff. 199-209v.

8. Diguem només com a nota curiosa que es ballava a la nostra vila la dansa de Sant Joan Pelós, documentada entre 1733 i 1756, dansa que avui sols es conserva, que sapiguem, a Felanitx i Pollença. APSJ, 61.2, f. 53; 61.2, f. 56v.; 61.3, f. 31v.

9. APSJ, 21.5.2; 39.6.

10. S. SOLER MATAS, *Notas relativas a las obras de la nueva iglesia parroquial de la villa de San Juan* (inèdit). APSJ, 34.6, pg. 88.

EN EL MES DE JULIOL

21-07-1957. La Societat Colombòfila de Sant Joan participà en una amollada de coloms que es va fer des de Marsella. Els coloms hagueren de realitzar un recorregut d'uns 450 Kms.

En el Juliol de 1.957, el ciclisme local estava en plena eufòria. Aleshores havíem tingut a Gual i estàn en actiu Company i Karmany i dins un altre nivell Joan Matas (de son Gurgut), Josep Bauzà (de Gosaubà) i Antoni Bonet (de Sa Pleta), entre altres; a la Granja Florit (avui 3-2) s'hi concentraven molts d'aficionats i per aquell estiu prepararen una voltadora a baix de la vila, que tal fou el darrer any que la prepararen. En anys anteriors havia estat freqüent el fer aquestes voltadores, uns petits "velodromos" de terra on a l'estiu s'hi celebraven carreres de bicicletes que després quan els carrers foren asfaltats es traduïren en circuits urbans. Cal afegir que aquestes voltadores les començaren a construir la Penya Gual dins els anys quaranta.

1 al 09-07-1959. Nou membres de la Penya Motorista amb 5 motocicletes de 125 c.c. varen realitzar una excursió a Barcelona, Lleida, Vall d'Aran, Lourdes, Toulouse i Andorra. A més de les visites a la Verge de Lourdes i a altres llocs tradicionals, els excursionistes assistiren a un final d'etapa de la Volta a França.

24-07-1973 Primera excursió a cabrera de la Penya Motorista. El trajecte es va fer des de Ciutat amb el vaixell "Ciudad de Algeciras". Els acompanyà Rafel Felio de Cabrera, com també el President de la Federació Balear el Marqués de Casa Ferrandell.

16-07-1967. Va celebrar la seva Missa Nova el capellà santjoaner Miquel Nigorra Gayà (Petrer)

16-07-1967. La Penya Motorista celebrà la Festa de Sant Cristòfol; a la desfilada de carrosses la senyora Magrdalena Seguí va fer entrega al President de la Penya d'un escut de l'Entitat, fet amb ferro forjat per Indústries Seguí.

29-07-1973. A la desfilada a Ciutat del "Carro de la Beata" va esser elegida per a representar a la Santa Catalina Thomas, la santjoanera Antònia Riutort Gayà. Aquesta des de fa uns anys canvià de data i avui se celebra dins l'octubre.

Joan Jaume Nigorra

VA MORIR L'AMO TOMEU PASTOR (DE SOLANDA)

El passat dia 11 de Juliol va morir als seus 76 anys Bartomeu Pastor Perelló, més conegut per l'amo Tomeu de Solanda, el qual durant el període del 6-11-61 a 26-04-63 va esser el batle de Sant Joan.

Durant el seu mandat es varen continuar les obres de clavegueram d'aigües brutes i es va asfaltar el camí de Sineu, entre altres millores. A les Festes Patronals del 62 va tenir lloc el Primer Homenatge a la Vellesa.

A l'estiu del 62 va aparèixer la "peste porcina africana" que va afectar a la cria del porc que aleshores era molt abundant dins el terme de Sant Joan; això afectà notablement l'economia local. Per aquest motiu l'amo Tomeu el batle va decidir molts pocs actes, el que no agradà a la joventut, que hi va afegir una vetlada de ball.

L'amo Tomeu Pastor havia nascut

a la vila de Maria de la Salut el dia 22 de Febrer de 1.916. Casat a sant Joan amb na Joana Oliver Matas (de Solanda), va fixar la seva residència entre els santjoaners i a la nostra vila hi varen nèixer els seus cinc fills. D'aquesta manera l'amo Tomeu va esser un santjoaner més que va viure de prop el desenvolupament de la història local durant molts d'anys.

En el funeral que s'oficià pel seu etern descans, acompanyaren en missa concelebrada al seu fill el P. Bartomeu Pastor, de l'Ordre franciscana, més de trenta oficiants, entre religiosos i capellans.

Des d'aquí volem afegir el nostre condol als familiars, a la madona Joana i als fills Catalina, Bartomeu, Antoni, Miquel i Concepció.

Joan Jaume Nigorra

